

Nr 564

Av herr Nilsson i Gävle m. fl., om viss höjning av det allmänna barnbidraget.

(Lika lydande med motion nr 487 i Första kammaren)

Redan i motion 511 år 1961 anförde kommunisterna att barnbidragen borde höjas till att omfatta en tredjedel av barnfamiljernas faktiska barnkostnader.

Enligt statistisk information nr 6/1961, utgiven av socialstyrelsen, utgjorde hushållens genomsnittsutgifter för barnen samma år ungefär 420 kr. per barn och månad. I det beräknade beloppet ingick både individuell konsumtion och andel av familjekonsumtionen liksom värdet av vård och tillsyn i hemmet.

I enbarnsfamiljer var utgifterna enligt samma källa 540 kr. per barn och månad, i tvåbarnsfamiljerna 420 kr. och i familjer med tre och ännu flera barn 300 kr. i månaden.

Barnbidrag omfattande en tredjedel av hushållens barnkostnader i familjer med tre eller flera barn synes oss vara ett minimum för en familjepolitik som i en framtid skall bära skäl för namnet. Även med utgående av ett så stort bidrag får ju föräldrarna ändå satsa det mesta i form av kontanter eller egna arbetsinsatser i hemmet. Även i de familjer där kostnaderna är lägst. Vårt förslag innebär att barnbidragen — de allmänna och kontanta — bör utgå med 100 kr. per barn och månad.

Samhället bör härjämte vara berett att satsa väsentligt mera än nu i form av stödjande åtgärder för barnpassning och fostran vid daghem, förskolor, eftermiddagshem och liknande.

Yrkesintensiteten bland kvinnorna befinner sig i starkt stigande. Från 1950 till 1960 har kvinnornas andel av de förvärvsarbetande ökat från 26 % till närmare 36 %. Under sextioalet behövs enligt fjärde långtidsutredningen ytterligare 170 000 kvinnor för det svenska förvärvslivet om vi skall hålla den produktionsutveckling som är möjlig och önskvärd. Det är således uppenbart att ökad familjeservice är en förutsättning för tillvaratagande av den kvinnliga arbetskraftsreserven.

En tredjedel av hushållens genomsnittsutgifter för barnen är enligt nysnämnda beräkning av socialstyrelsen 140 kr. per barn och månad. När vi endast förordar att låta 100 kr. av detta belopp tillfalla familjerna i form

av kontanta bidrag, är det med hänsyn till behovet av förbättrad familjeservice. Resten bör användas för den nödvändiga utbyggnaden av denna.

Socialstyrelsen arbetar för närvarande med målsättningen att fram till mitten av 1960-talet utbygga förskolorna med 45 om året och först därefter öka till 55 förskolor och två daghem om året. Både med hänsyn till den platsbrist som redan föreligger vid dessa institutioner och till det önskvärda perspektivet beträffande den kvinnliga arbetskraftens indragande i produktionslivet synes oss denna målsättning för begränsad.

Vi vill också erinra om den målsättning som på sin tid uppsattes vid barnbidragens införande. Den gick ut på att småningom ge alla barn samma startmöjligheter i livet oberoende av föräldrarnas inkomster. Denna tanke har inte på något sätt kommit närmare sin lösning under de gångna åren. De ursprungliga barnbidragen har alltmera urholkats. Det förvärvsavgift, som hemmavarande minderåriga barns mödrar åtnjuter, täcker inte deras merkostnader för barnpassningen. Tvärtom torde de förvärvsarbetande mödrarna med minderåriga barn betala ännu mera skatt än övriga familjer om vi jämför den med utgifterna för arbetsinkomstens förvärvande.

Barnfamiljerna får i nuet genom egen sänkt standard skapa underlaget för den ökade produktion och service, som Sverige i kommande decennier behöver för att ge folkpensionärer och ATP-pensionärer sitt. Detta är kortsynt politik och kan endast få negativa följder för vårt lands befolkningsutveckling.

Den höjning av barnbidragen som genomfördes från början av 1962 med 100 kr. från 450 kr. till 550 kr. är helt otillfredsställande. Den innebär ju inte ens att barnbidragens ursprungliga realvärde återställdes. Här för hade vi behövt höja den åtminstone till 600 kr.

Vad vårt land behöver är en befolkningspolitik som innebär en kraftig omfördelning av samhällets resurser till förmån för de generationer som skall föra samhället vidare. Fjolårets kommunistiska förslag om barnbidrag, omfattande en tredjedel av de faktiska barnkostnaderna, börjar finna anklag i kretsar som ser med ansvar på befolkningsutvecklingen.

Man kan diskutera om en del av det väsentligt höjda bidraget bör utgå i form av generella bostadsbidrag i syfte att på det sättet göra det möjligt för dem att bo i rymliga hälsobostäder.

Vid den av oss skisserade omfördelningen av samhällets resurser till barnfamiljernas förmån bör man också iaktta behovet av att utsträcka bidragen för studerande ungdom i 17—18-årsåldern till hela barnbidragsbeloppet. I denna ålder drar barnen större kostnader. De inkomster som en del av den studerande ungdomen kan förvärva under sommar- och vinterlov behövs mera än väl till de extra utgifter som är naturliga för ungdom i denna ålder.

På liknande sätt bör enföräldersfamiljernas behov av ökat stöd utöver de allmänna barnbidragen tillgodoses bättre än nu. Dubbla barnbidrag eller

en grundtrygghet i likhet med den som tillförsäkrats ensammas föräldrar i vårt norska grannland bör övervägas.

Med hänvisning till vad som ovan anförts hemställer vi,

att riksdagen måtte besluta att från budgetåret 1962/63 höja barnbidragen med 50 kr. till 600 kr. per år och barn.

Stockholm i januari 1962

Henning Nilsson

Helmer Holmberg

H. Hagberg